STRATEGI FÖR

geodata

HÅBO KOMMUN

Antaget av	Kommunfullmäktige
Antaget	2025-12-08 §166
Giltighetstid	Från och med 2026-01-01, tillsvidare
Dokumentansvarig	Planerings- och utvecklingschef, Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Håbo kommuns styrdokumentshierarki

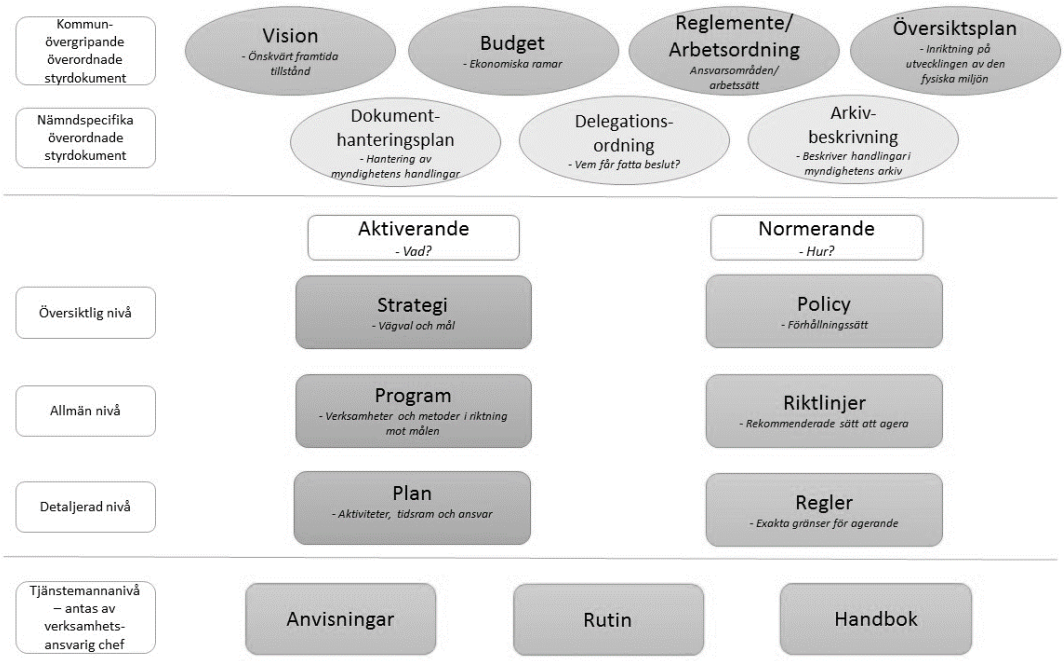

Diarienummer	KS 2025/00387 nr 146525
Gäller för	samtliga förvaltningar i Håbo kommun
Relaterade styrdokument	Nämns under rubriken ”Lagkrav och styrning”

Geodatastrategi

Innehåll

Håbo kommuns styrdokumentshierarki 2

1. Inledning 4
2. Syfte 4
3. Vision 4
4. Avgränsning 4
5. Lagkrav och styrning 4
6. Definitioner och begrepp 5
7. Målbild 5
   - 7.1 Styrning och samordning 5
   - 7.2 Processer och arbetssätt 6
   - 7.3 Informationsförvaltning 6
   - 7.4 Teknisk plattform 6
   - 7.5 Användarstöd 7
8. Framtidsinriktad utveckling 7

1. Inledning

Geografisk information, eller geodata, representerar information om olika företeelser som kan kopplas till en fysisk plats. Exempel på sådana data inkluderar fastighetsinformation, demografiska uppgifter, höjddata, vegetation, byggnader, vägar samt flyg- och satellitbilder. Över 80 procent av all data har en koppling till en geografisk position, vilket gör att de kan omvandlas till geodata och analyseras i kombination med annan geografisk information, exempelvis på en karta.

Framtagna geodata är en strategisk resurs som måste förvaltas som en tillgång. För att maximera nyttan av dessa data krävs rätt tekniska lösningar, kompetens och en tydlig organisation med väl definierade rutiner och ansvarsområden. Detta blir särskilt relevant i samband med Håbo kommuns satsning på verksamhetsutveckling genom digitalisering och automatisering, som medför en växande mängd geodata att hantera.

Geodata spelar en kritisk roll i den digitala samhällsplaneringen och utgör en viktig grund för beslutsfattande inom många områden. Geodata lagras digitalt och kan vidareutvecklas i senare processer, samtidigt som originalinformationen alltid finns tillgänglig. En modern och väl fungerande geodataverksamhet bidrar till att förverkliga Håbo kommuns vision och mål.

2. Syfte

Geodatastrategin ska säkerställa att arbetet inom området bidrar till att uppnå kommunens övergripande vision och mål, samtidigt som gällande lagstiftning efterlevs. Strategin beskriver hur kommunen vill att hanteringen och samordningen av geodata ska systematiskt utvecklas och fungera utifrån behoven hos både medborgare och kommunala förvaltningar. Strategin ska ge stöd i beslutsfattandet kring geodatafrågor samt klargöra ansvarsområden och samverkan gällande förvaltningen av geodata som en resurs.

3. Vision

Geodata är ett självklart inslag i arbetet och ger mervärde på ett enkelt, effektivt och ändamålsenligt sätt.

4. Avgränsning

Strategin gäller alla kommunens geodata och omfattar samtliga verksamheter och bolag. Strategin ska beaktas i upphandlingar av system och avtal med externa parter som kan komma att hantera geodata. Samtliga verksamheter och bolag inom kommunen som hanterar eller kan hantera geodata ska implementera strategin i sin verksamhet.

5. Lagkrav och styrning

Hanteringen av geodata styrs övergripande av Inspire-direktivet, öppna data-direktivet, NIS-direktivet samt det kommande NIS2-direktivet, alla EU-direktiv.

Det finns en nationell geodatastrategi framtagen av Lantmäteriet och Geodatarådet som ger vägledning i hanteringen av geodata. Målen för åren 2021-2025 är:

- Geodata är öppna
- Geodata är användbara
- Geodata är tillgängliga

- Samverkan är välutvecklad

Håbo kommuns geodatastrategi inspireras av de nationella målen. Hanteringen av geodata följer även tillämpliga delar av bland annat följande kommunala styrdokument:

- Policy för informationssäkerhet, KS 2023/00864 nr 121646
- Riktlinje för informationssäkerhet, KS 2023/01206 nr 132080
- Riktlinjer för hantering av personuppgifter, KS 2024/00720 nr 131993
- IT-policy för Håbo kommun, KS 2014/172 nr 2014.3671
- Teknisk handbok

6. Definitioner och begrepp

Geodata är information som har ett geografiskt läge. Geodata kan presenteras både digitalt och analogt.

Ett *Geografiskt informationssystem (GIS)* är ett IT-system för att samla in, bearbeta, lagra, analysera och presentera geodata.

Metadata är grundläggande information om en datamängd, ”data om data”.

Andra relevanta begrepp som *informationsägare*, *objektsägare* och *objektsledare* definieras i riktlinje för informationssäkerhet. Det kan även finnas andra begrepp som definieras i andra styrdokument som rör geodataområdet.

7. Målbild

Målbilden för geodata är indelad i fem ämnesområden:

- Styrning och samordning
- Processer och arbetssätt
- Informationsförvaltning
- Teknisk plattform
- Användarstöd

Dessa ska peka ut målet för hur kommunen arbetar och är organiserad gällande geodata år 2030. Då utvecklingen går fort är det lämpligt med en väl avvägd tidshorisont. Målbilderna ska kunna användas av verksamheterna vid strategiska vägval.

a. Styrning och samordning

Det finns tydliga och ändamålsenliga uppdrag och ansvar för geodatafrågor.

Produkter och tjänster som hanterar geodata främjar en effektiv användning av geografisk information i hela kommunen och maximerar verksamhetsnyttan.

Kommunen ska verka för att utveckla och tillämpa transparenta prismodeller för geodata, samt säkerställa en hållbar finansieringsstruktur för geodataverksamheten. Detta ska ske i linje med nationella riktlinjer.

b. Processer och arbetssätt

Resurser för beställning och hantering av geodata finns enkelt att tillgå för berörda aktörer.

För att effektivisera arbetet och hanteringen av geodata ska automatisering, mallar och modeller användas i största möjliga utsträckning.

Digitala geodata är en central del i samhällsbyggnadsprocessen som återanvänds och vidareförädlas.

c. Informationsförvaltning

Alla geodata har metadata som visar bland annat kvalitet, ansvar och informationsklassning.

Alla geodata är uppdaterade och aktuella.

Det finns tydliga riktlinjer angående aktualitet, tillgång, lagring och spridning av geodata. Förvaltningen av geodata följer kommunens riktlinjer för informationssäkerhet och hantering av personuppgifter.

Geodata tillgängliggörs som öppna data när så är lämpligt med hänsyn till informationssäkerhet samt praktiska, juridiska och ekonomiska aspekter.

Insamling och lagring av geodata följer svensk standard, nationella specifikationer, Teknisk handbok eller andra fastställda anvisningar.

Geodata ska i största möjliga mån konsumeras från ursprungskällan.

Geodata finns i 3D för att kunna visualisera kommunen på nya sätt och bidra till djupare insikter för både medborgare och medarbetare.

Geodata ska vara robusta och kvalitetssäkrade för att stödja kommunens beredskap och motståndskraft mot klimatrelaterade och samhällshotande utmaningar. Detta inkluderar att geodata ska kunna användas som underlag i kommunens arbete med totalförsvar och krisberedskap.

d. Teknisk plattform

Vid upphandling av system som innehåller eller kan innehålla geodata ska hänsyn tas till deras förmåga att integreras mot kommunens övriga system som hanterar geodata.

Kommunens gemensamma system för visualisering av geodata är väl anpassade och utvärderas löpande.

Systemen är anpassade för olika användargrupper som medborgare, företagare, medarbetare och politiker. Geodata ska vara tillgängliga för olika användargrupper så långt det är möjligt.

Tillgången till geodata går att styra i enlighet med informationsklassningen.

System som hanterar geodata ska följa etablerade digitala principer och vara interoperabla med andra kommunala och nationella system när så är möjligt. Vid upphandling av system ska även prismodeller och långsiktig finansiering beaktas för att säkerställa hållbarhet och transparens i geodatahanteringen.

e. Användarstöd

Support inom geodataområdet präglas av kompetens och tillgänglighet och relevanta resurser ska vara tillgängliga för olika användargrupper i den mån det är möjligt.

Håbo kommuns medarbetare har relevant kompetens inom geodata.

Det finns anpassade internutbildningar inom GIS och kartstöd.

Syfte och förväntningar för intern och extern samverkan inom geodataområdet är tydliga och definierade.

8. Framtidsinriktad utveckling

Kommunen ska sträva efter att utveckla en datadriven geodataverksamhet. Detta innebär att geodata används aktivt i analys, planering och beslutsfattande med stöd av säker artificiell intelligens (AI), såsom maskin- och djupinlärning och mönsterigenkänning.

Kommunen ska även verka för att utveckla och tillgängliggöra geodata i fyra dimensioner (4D), där tid är en integrerad komponent, för att möjliggöra dynamiska analyser och visualiseringar.